

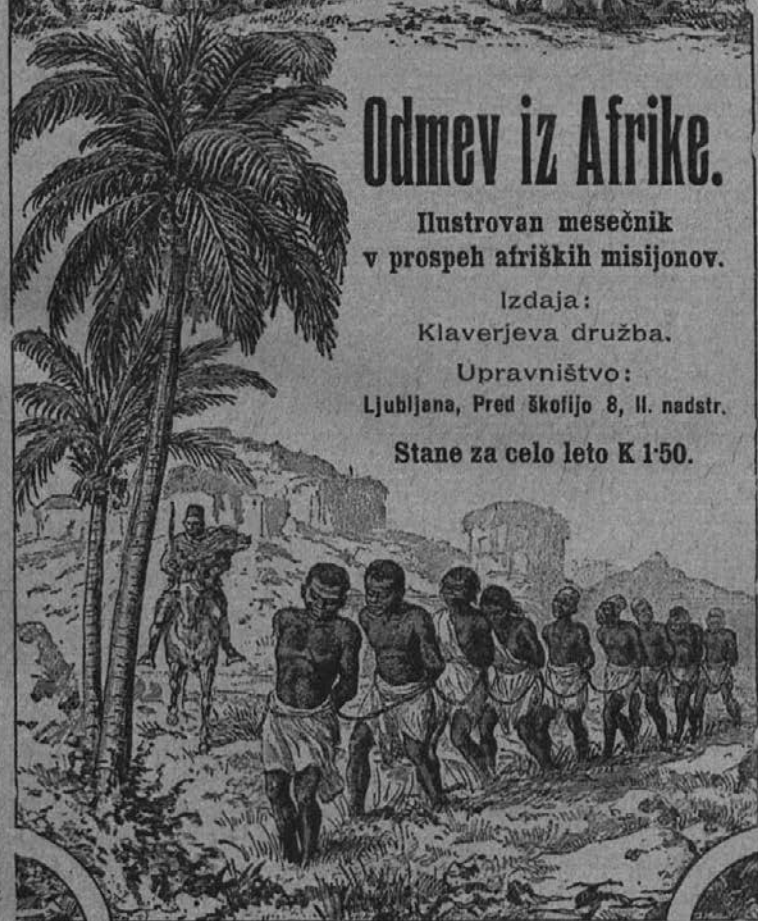
Odmev iz Afrike.

Ilustrovan mesečnik
v prosep afriških misijonov.

Izdaja:
Klaverjeva družba.

Upravništvo:
Ljubljana, Pred škofijo 8, II. nadstr.

Stane za celo leto K 1.50.

Odmev iz Afrike,

ilustrovan mesečnik v
prospeh afriških misijonov in v oproščenje za-

morskih sužnjev. Izdaja ga Družba sv. Petra Klaverja. Tiska se v slovenskem, nemškem, poljskem, italijanskem, francoskem, češkem, angleškem, portugalskem in madžarskem jeziku. Blagoslovljen po Piju X. Stane za celo leto **K 1⁵⁰**. Naroča se pod naslovom: Filialka Družbe sv. Petra Klaverja, **Ljubljana**, Pred škofijo 8, II. nadstropje; Trst, via dell' Annunziata 1.

Ljubljanski naročniki lahko dobivajo list v zakristiji cerkve presv. Srca Jezusovega, kjer se sprejemajo tudi novi naročniki.

Darovi se lahko pošiljajo tudi naravnost glavni voditeljici Klaverjeve družbe, gospe grofici M. Tereziji Ledóchowski, **Rim**, via dell' Olmata 16.

Vsebina številke meseca vel. travna:

Nekaj za otroke! — Sadovi preosnov Nj. svetosti Pija X. glede prejetanja svetega obhajila na afrikanskih misijonih. (Dalje.) — Križeva slavnost v Hararu. — Misijonska postojanka Usakos, Nemško - južnozpadna Afrika. — Poslovilni pozdrav Zambesimisionarja. — Smrt starejšine misijonarjev Gallas dežel. — Misijonsko delo v Ugandi. — Kratka misijonska poročila. — Poročila propagande. — Zapiski Družbe sv. Petra Klaverja. — Popolni odpustek. — Sliki: Sestre iz reda božje Previdnosti z domačimi postulantkami pred Lurško jamo (Madagaskar). — Ranoiou, bivši guverner forta Dauphin z ženo in vnukom (Madagaskar). — Misijonska postaja Usakos.

Jaz sem otrok nebeške Kraljice!

„Le poglej me, jaz sem otrok nebeške Kraljice; jaz nosim njeno častno oblačilo,“ tako mi pravi, z odsevom veselja v očesu, novokrščen črn kristjan, in pri tem ponosno pokaže na **škapulir** Matere božje, ki ga je s tako otroško spoštljivostjo obesil preko svojih ram. **Škapulir** je ravno pri zamorskih kristjanih jako priljubljen. Saj je znamenje, ki jih loči od paganskih rojakov in jim zagotavlja materinsko varstvo Marije.

Zato mišijonarji jako pogosto prosijo za škapulirje, in te prošnje bi radi jako toplo priporočili našim ljubim dobrotnikom. Predvsem prosimo za **dobre, močne škapulirje Naše ljube gospe na gori Karmel** ali snovi, iz katere bi jih napravili, kakor: rjavih volnenih ostankov, najmanj 8 cm dolgih, 6 cm širokih, trakov in šivalne priprave. Dobre podobe olepšajo škapulirje in veselijo zamorce, a niso neobhodno potrebne, ker se lahko vsije tudi ime Jezusa ali Marije. Prav pristrčno prosimo za mal „Marijin dar“ za uboge zamorske kristjane! Kdor hoče dodati še **rožnih vencev** in **kolajn**, bode storil dobro. Vse je jako dobrodošlo, in Marija bo povrnila namesto svojih črnih otrok. Škapulirji se dobe pri Klaverjevi družbi v **Ljubljani**, Pred škofijo 8.

Sestre iz reda božje Previdnosti z domačimi postulantkami pred Lurško jamo (Madagaskar).

Nekaj za otroke!

S to številko prejmejo naši p. t. naročniki prilogo za otroke, imenovano

„Zamorski otrok“,

ki bo pripovedoval enako kakor njegovi trije bratje v **nemškem, italijanskem in ogrskem** jeziku, sedaj tudi ljubim **slovenskim** otročičkom o misijonih in vžigal njih srca k ljubezni do ubogih črnih bratcev in sestic. Gotovo bodo to novo napravo sprejele z veseljem mnogotere družine, posebno, če imajo dosti otrok. Za letos bode „Zamorski otrok“ **zastonj** priložen „Odmevu“. Za posebne naročnike stane zvezek 5 vin. in letno s poštno pošiljatvijo vred 50 vin.

Posebno prosimo č. **duhovnike, učitelje in učiteljice**, da še zavzamejo za to naše novo podjetje, in pomagajo „Zamorskemu otroku“ v **res mnoge** družine, da obrodi pri malih dober sad, ki ga pričakujemo, namreč: **ljubezen do duš, zmisel za požrtvovalnost in utrditev v sveti veri.**

Sadovi preosnov Nj. svetosti Pija X. glede prejemanja svetega obhajila na afrikanskih misijonih.

(Dalje.)

II.

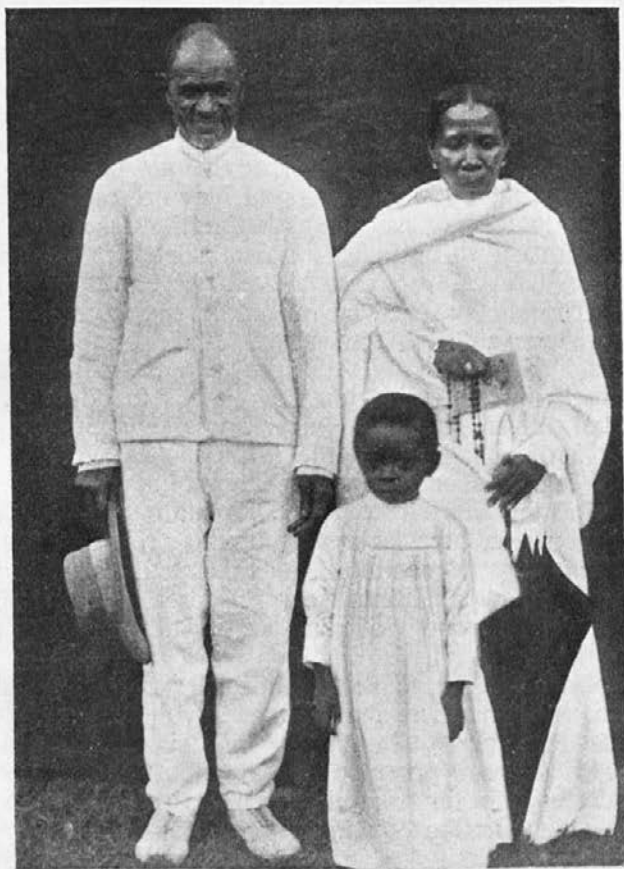
Kar sem poprej omenila o navdušenosti, s katero so misijonarji in črni kristjani sprejeli odredbo „Sacra Tridentina Synodus“, lahko samo ponavljam in podčrtam glede odredbe „Quam Singulari“. S to odredbo je papež Pij X. kot razsvitljen zakonodajec ugodil malim otrokom. Za misijonske dežele je pa v enem oziru še več storil, kajti koliko velikih otrok se bo imelo zahvaliti naukom svetega očeta o najsvetejšem zakramentu oltarja, da bodo kmalu pripuščeni k prvemu sv. obhajilu. Če torej na eni strani uporaba te odredbe ni naletela na težkoče, ki jih je napravil dolgoletni običaj v civiliziranih deželah, in se je celo dognalo, da se je v mnogih vikariatih namera sv. očeta izvrševala že pred odredbo, in se za pripuščanje k sveti mizi ni drugega zahtevalo kot starost razločevanja in potrebne vednosti, je tako na drugi strani precej pospešila pristop odraslih k nebeški pojedini. To nam potrjuje med drugimi škof Ronslé, apostolski vikar belgijskega Kongo, ki piše: „Učinek odredbe je v tem, da se je za vse, mlade in odrasle, ki se izpreobrnejo, poprej zahtevani dolgi čas pripravljaja za mnogo okrajšal. Novokrščenci prejmejo sv. obhajilo kakor hitro je mogoče.“

Misijonarji imajo torej še čisto poseben vzrok, da se veselijo nad odredbo za zopetno vpeljavo starocerkvene navade, da radostno pozdravijo besede sv. očeta in nastopijo pot, ki jim jo je začrtal. In storili so to s sveto gorečnostjo. Kakor prvo, tako so tudi drugo odredbo zvesto predstavili na jezik domačinov, natisnili in jo objavili v vseh misijonih. Mnogi apostolski vikarji so dodali še zraven okrožnico, naslovljeno na svoje misijonarje, naročivši jim nujno, naj pravilno in natančno izvršijo odredbe in jim razložijo dolžnosti, ki izhajajo iz tega.

Drugi, kakor n. pr. škof Streicher, apostolski vikar v severni Nyanzi, izdali so pastirski list v deželnem jeziku in ga razdelili med vernike.

„Uporaba odredbe ‚Quam Singulari‘, piše škof Saune, apostolski vikar na Osrednjem Madagaskarju, „samo ob sebi umevno ni naletela pri misijonarjih na nikakršne težave,

ker gojijo vsi nežno spoštovanje do najsvetejšega Zakramenta, katerega vzvišenost spoznajo in razentega pritrdijo vsemu, kar pride od sv. očeta. Tudi od strani madagaskarskih otrok se niso pojavile nobene težkoče, ker so razumnejši nego francoski otroci enake starosti. Otroci s pet in pol, da celo s petimi leti se lahko pripuste k mizi Gospodovi. Tu dela edino težavo nezadostno število misijonarjev. Kako naj bo mogoče poučevati vse otroke, ki so dopolnili starost spoznanja, in jih pripravljati, ker ima povprečno vsak pater za oskrbovati več kot 30 župnij, ki so daleč narazen, ločene od patra po vodnih strugah, ki so težko pristopne v deževnem času?"

Ranoiou, bivši guverner forta Dauphin z ženo in vnukom (Madagaskar).

Škof Gerboni, apostolski vikar v Unyanyembe, piše: „Odredbo ‚Quam Singulari‘ so vsi moji misijonarji pozdravili z največjim veseljem in takoj po prejemu sem velel, da se nemudoma izvrši.“

Te besede so zvest odmev tega, kar pravijo vsi apostolski vikarji in prefekti črnega kontinenta. Pridružujejo se jim učitelji-domačini verouka, da slavijo sv. očeta in se mu zahvaljujejo. Ni ganljivejšega od tega, kar mi piše učitelj verouka iz Betsileo (Madagaskar): „Bodi hvala papežu, ki je vseh kristjanov oče in mati, da je izdal to odredbo! Hvala tudi dobrotnikom v Evropi, ki pošiljajo miloščine našim misijonarjem, da lahko plačujejo katehiste (učitelje verouka), ki poučujejo otroke, kateri lahko, po volji sv. očeta, še čisto majhni prejmejo sv. obhajilo! Mi Madagaskarci, veliki in mali, molimo za njih mnogo, kadarkoli gremo k svetemu obhajilu. Bernard Ravoninjatovo, katehist na Madagaskarju.“

Povsod torej se je pričelo takoj z delom, tu, da so pripravljali otroke, ki jim je bilo po odredbi mogoče združiti se z Jezusom v najsvetejšem Zakramentu, jih spovedovali in obhajali, tam, da so slovesno podelitev prvega sv. obhajila, ki je bilo do tedaj v navadi, nadomestili z zasebnim.

Misijonarji so doznali, da niso naleteli pri domačinih na nobene težave. Če so nastale težkoče, zgodilo se je od strani evropskih naseljencev in uradnikov, izvzemši nekaj malo pristno katoliških staršev.

Črni katehumeni (ki se pripravljajo na krst) so istotako hitro umeli pravico, ki se jim dovoljuje s to odredbo.

Škof Geyer, apostolski vikar angleškega Sudana, piše o tem: „Troje mladih ljudi me je prosilo za sv. krst. Velel sem jim čakati še eno leto in se zadovoljiti s krstom želje, ako bi slučajno umrli tekom leta. ‚To tudi mi dobro vemo‘, so odgovorili, ‚a brez krsta ne moremo prejeti sv. obhajila, po katerem tako hrepenimo.‘ — Takemu dokazu se nisem mogel več ustavljati. Krstil sem jih torej in birmal in od onega dne prejemajo vsak dan sv. obhajilo v svojo lastno največjo korist.“

Dobri sadovi uporabe odredbe se kažejo zelo hitro in očitno. Misijonarji ne morejo tega dovolj osvedočiti. Neki misijonar iz vikariata Bagomoyo piše svojemu škofu sledeče: „Pri vsakem prvem obhajilu vidim jasno, da se nahaja odrešenje naših tako ogroženih kristjanov edino le v izpolnjevanju odredbe ‚Quam Singulari‘. Pred odredbo smo mislili bolj na krste kot na krščene; vendar je potrebno oboje.“

(Konec prihodnjič.)

Križeva slavnost v Hararu.

Praznik svetega križa, ki se po abisinskem koledarju obhaja 27. kimovca, je v celi Abisiniji pravo narodno slavje. Štirinajst dni prej se strogo postijo. Post je pri Abisincih sploh v veliki časti. Ni večjega praznika, da ga ne bi začeli s postom.

V Hararu, glavnem mestu pokrajine in sedežu namestnika, se ta praznik svetega križa nad vse imenitno vrši. Iz vseh delov province hitijo glavarji z mnogim vojaštvom skupaj. Griči v okolici Harara se pokrijejo s številnimi šotori, enako belim cvetkam sredi zelenja, kajti v najlepšem letnem času smo. To je tudi čas, ki ga je vladni namestnik določil, da deli zemljo, časti in redove poglavarjem, katere hoče odlikovati. In vsi, ki bi radi dosegli kako višjo službo ali razširili svojo posest, bi se za nič ne izognili temu slavju. Nekateri marširajo po sedem do osem dni, da pridejo pravočasno.

Slovesnost se začne prejšnji večer s posvečenjem radostnega ognja, ki se naj ob začetku noči prižge. Proti tretji uri zapusti prebivalstvo mesto in se poda na kraj, kjer stoji grmada. Že so abisinski duhovniki zbrani okrog svojega srebrnega, krasno izdelanega križa. Oblečeni so praznično; višji izmed duhovnikov vseh treh hararskih cerkva se postavijo pod senčnike, ki so v svetlih barvah tkani iz svile. Razvrstijo se okoli »tabota«, posvečenega kamna, ki igra vlogo pri vseh slovesnih ceremonijah.

Kmalu se prikaže tudi namestnik s svojimi častniki in precejšnjim moštvom. V nasprotju z glavarji, ki so večinoma ogrnjeni s »cembijem«, bogato z zlatom okrašenim plaščem, je mladi princ Tafari čisto navadno oblečen. Pa vendar se vse oči obračajo na njega, in gromovito ga pozdravljajo. Njegovo čelo diči dobroti; nekaj prikupljivega ima na sebi. V svojem vladanju kaže toliko modrosti in goji za svoje ljudstvo tako ljubezen, da ga ne morejo nikdar dosti pozdraviti.

Komaj se je namestnik nasproti grmadi vsedel, začne moštvo marširati iz mesta in stopa z blizu stoječih hribov dol, koder so poglavarji postavili svoj šotor ob strminah. Poglavarji prihajajo po vrsti in vsak je spremljan od vojakov. Vojaki pa ta dan ne nosijo ne kopja ne puške; namesto orožja imajo »čibo«, dolgo palico ali trstiko, katera je na koncu okrašena s šopkom cvetlic. To »čibo« mečejo od daleč na grmado ali »deunnero«, hodijo okoli nje in

pozdravljajo namestnika in „tabot“, se postavijo ob potu in naredijo špalir.

Dve uri traja razvrščenje vojakov. Kmalu jih je vse polno v ravnini. Potem blagoslavlja duhovniki grmado, in ljudstvo stopi nazaj. To je prvo dejanje slovesnosti.

Zvečer, ko se nebo blišči od milih zvezdic, se razsvetli zemlja z obilnimi kresovi, ki veselo zaplapolajo na čast križu. Kjer se snide gruča Abisincev, tam že zagori ogenj veselja.

Kadar gorijo vsi kresovi, se začne petje. Pevci hodijo pojoč okoli grmade, plešoč po nekem napevu, ki je znan v vsej Abisini; glavni pevec zлага pesmi na čast križu, na čast hišnemu gospodarju. Vsi spremljajo s ploskanjem in topotanjem vsako vrstico ter od veselja vzklikajo vmes in ponavljajo kot refren zadnje besede kitice.

Pevci se ne utrudijo, glasovi ne odrečejo; ure noči potekajo, in juterna zarja se že naznanja, ko slednjič bije ura počitka. — To je drugo dejanje.

Najlepši del je določen za zjutraj. Na visoki planjavi, ki je višja ko mesto Harar, se vrši nadzorovanje vojaštva, „fantasia“ jezdecev in neresna bitka vojakov. Kateri Abisinec bi ne prekinil vsakega opravka, celò vsake zabave, da lahko uživa tak igrokaz! Dolgo potem sem še slišal otroke naše hiše praviti o čudovitih rečeh, katere so navdušeni gledali ob tej slavnosti križa.

Toda vse ima na svetu svoj konec, in tudi ta slavnost ugasne z dnevom. In mi, ki smo poslani pridigovat evangelij temu ljudstvu, se v tihih urah samote ne moremo ubraniti premišljevanju o tem.

To znamenje odrešenja in našega zveličanja se tu bolj časti ko pri kateremkoli ljudstvu na zemlji. Vsak kristjan nosi odkrito križ na svojih prsih. Križ se vzdiguje nad strehami abisinskih stanovanj; mestna vrata so s križem okrašena. Mnogo otrok dobi pri krstu ime križa: Volde Maskal (sin križa), Guebra Maskal (služabnik križa), Haile Maskal (moč križa).

Ali se Bog ne bo usmilil tega ubogega ljudstva, ki ga — proti ostudnemu izlamu — javno časti? Se-li Bog ne more poslužiti teh zunanjih izrazov, da bi pripravil pot duhu krščanstva?

Vsako leto raste ob času križeve slovesnosti mala zlatorumena cvetka, kateri so dali ime „križeva cvetka“. Zadnjič, ko sem se vrnil z nekega pota, sem opazoval od daleč reber nekega navadno golega hriba. Cele ploskve so bile teh cvetic, in sicer v taki obilici, da so širile zlat sijaj.

„Moj Bog,“ sem si mislil, „stori, da bo ta od tega ljudstva tako spoštovani križ mu prinesel nebeško luč prave vere! Naj bi mu svetila luč pravega evangelija! Naj se uresničijo za to ljudstvo besede: „Salvator mundi, salva nos, qui per cruce[m] et sanguinem tuum redemisti nos.“ Odrešenik sveta, reši nas, ki si nas odkupil s svojim križem in s svojo krvjo.“

Misijonska postojanka Usakos, Nemško-južnozapadna Afrika.

(Piše sestra Arhangel.)

Po peturni vožnji po železnici iz pristanišča Svakopmund se pride končno v večjo pokrajino v sredini Nemško-južnozapadne Afrike. Veselo se oddahne vsak potnik, da se je slednjič rešil peščenega kraja in obupne Namibe. Usakos leži v lepem, vodnatem dolinskem kotlu. Griči in hribi obdajajo pokrajino. Večidel so obrasteni s suhim grmovjem. Vendar nudi pogorje „Črnih gora“, ki je od narave kruto raztrgano, raznovrstne vrstitev in mične partije. Komaj smo ta hrib prekoračili, že stojimo ob vznožju drugega, strmega skalnatega velikana, ki se dviga še više proti nebu. Samo pod vodstvom domačinov, ki znajo za vsako stezo, se poda tujec na skrajno težavno pot, ki vodi mimo vrtoglavih prepadov. Z vrha najvišjih hribov zapazi oko slikovite pokrajine in tam v ozadju se razprostira kraj Usakos, obdan od brodarnic domačinov. Vsaka črna postaja tvori svoje lastno selo: Hereros, Hotentoti, Ovambos in Kafri ali Namas. Ti zadnji imajo večino.

Od približno 2500 domačinov Usaka jih je že mnogo sprejelo krščansko vero, posebno luteransko-evangelsko. Vendar je pa še vedno zelo dosti paganov. Zamorci so splošno dovzetni za nauke krščanske vere. Kolikor jim dopušča prosti čas, obiskujejo pridno službo božjo. Še celo v mrzlem času že čakajo na vse zgodaj matere pred cerkvenimi durmi in prinesejo seboj komaj par tednov stare otroke na hrbtu zavite v kozjo kožo. Tudi svete zakramente prejemajo zelo pridno. Nekateri pridejo celo vsako nedeljo k mizi Gospodovi. Gotovo obišče Gospod rad in z veseljem v najsvetejšem Zakramentu te uboge zamorce, ki so zaviti večinoma le v slabe cunjje. Ob nedeljah in praznikih, ko se bere sveta maša najprej za belokožce in takoj nato za zamorce, je pri tej cerkev

vedno čisto polna, dasiravno so mnogi od njih zadržani vsled opravil v delavnicah Otavi-železnice ali vsled drugih opravkov pri belih gospodarjih.

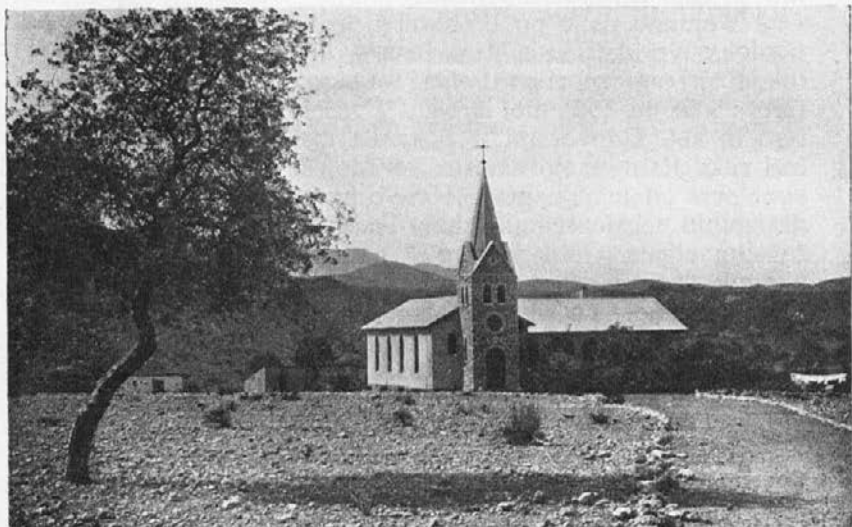
Naša misijonska postojanka je nekaj sto metrov oddaljena od one brodarne, kjer se nahajajo katoliški domačini. Tu stoji tudi šola. Ta je zelo revna, postavljena iz desek in preprežena s starim luknjičastim platnom za jadra. Predpoldne se učijo otroci veronauka, brati, pisati, peti in računati. Izvemši veronauk, ki se seveda poučuje v materinem jeziku, poučujejo se drugi predmeti tudi v nemškem jeziku. Za nekatere popoldneve zapoveduje učni red ročna dela, oziroma pouk v šivanju. To poučujeta dve sestri frančiškanskega reda iz misijona. Dvakrat na teden zvečer ob 7. uri se zberejo vsi udje črne katoliške občine k veronauku v šoli. Naš katehet, ki govori tudi dobro nemški, je tolmač. Veselje je pa vedno za misijonarja, da lahko privede, ko je čas priprave minul, novih udov po svetem krstu v cerkev.

Božični večer je spremenil našo šolo v slavnostno dvorano. V sredini se je lesketalo božično drevo; okoli njega so se postavili zamorci. Na nekaterih klopeh so bila božična darila za otroke, katera je večinoma dala neka ruska obitelj, ki stalno biva v Usaku. Najprej so zamorci zapeli nekaj kitic božične pesmi. Nato je imel visokoč. p. rektor govor, potem pa, ko so še zapeli nekaj kitic druge božične pesmi, so sprejeli domačini darila. Veliko je bilo veselje otrok; takoj so pokušali prejete orehe in sladkarije, pa tudi stare ženske in moški so po vrsti nastavili predpasnike in klobuke, da bi dobili kolikor mogoče dosti za pokušnjo. Veseli in srečni so se vrnili v svoje pontoke (stanovanja). Tako je vladalo v brodarnici božično veselje.

Mogoče bi tega ali onega bralca „Odmeva“ veselilo obiskati bolne domačine v brodarnici. Že od daleč prihiti ljuba črna mladina sestre s krepkim „Morro!“ („Dober dan!“) Večinoma so zelo ubogi, nekateri niso sploh nič oblečeni. Prva prošnja, ki sledi „Morro!“, se vedno glasi: „Ma te ve!“ („Daj mi!“) Otroci pokažejo navadno potem stanovanja, kjer se nahajajo bolniki. Revnega bivališča bolnega domačina si v Evropi ne moremo prav predstavljati; popisati ga hočem kolikor mogoče natanko. Pontok, ki je podoben ulju in ima 2—3 metre v premeru, tvori nekaj v zemljo zaplitenih kolov, ki so obdani s starimi vrečami in cunjami. V takem pontoku stanuje cela družina, oče, mati in otroci in večkrat še drugi sorodniki. On služi za sobo, spalnico in kuhinjo. Inventar pontoka se kmalu našteje. Na enem kolu visi posoda, katero imenujejo *abas* (kalebas). To je velik,

znotraj votel sad, ki tukaj obrodi. Potem so še na stenah loki in sulice. Prej so jih zamorci rabili na lovu ali v vojski, danes služijo pa kot sobni okrasek in spomin, ali lovijo z njimi miši. Z velikim veseljem se vadijo dečki v metanju teh sulic.

Nadalje še vidimo v pontoku: lonce, nekoliko posod iz pločevine in od belokožcev odbranih steklenih posodic, eno skrinjo, v kateri je malo cunj, potem pa še nekoliko kozjih kož in pregrinjal. Na sredini gori ogenj, ki v mrzlem letnem času nič ne ugasne in spremeni stanovanje v dimnico. Dim, ki se nabira, nima nobenega drugega izhoda

Misijonska postaja Usakos.

kakor skozi odprtino, skozi katero se pride noter. In poleg tega je še navadno zamašena s kako staro vrečo. Skozi malo odprtino pontoka se pride le, če se sklone in včasih samo po rokah in nogah. Neprestano bivanje v taki dimnici in velika nesnaga je pač tudi vzrok, da imajo domačini nekako čuden duh, ki Evropejcu tako preseda, da ne more z zamorcem na enem prostoru skupaj bivati.

V takih okoliščinah torej leži ubogi bolnik samo na eni koži ali odeji. Zamorci ne poznajo drugega ležišča kakor zemljo. Hranijo se skoro izključno s slabo moko in rižem, katerega dobivajo vsak dan od svojega belega gospodarja. Meso, katerega si na teden lahko le enkrat privoščijo, uživajo malo-

kdaj. Zelo jim dišijo miši, kobilice in gosenice, katere takoj žive spečejo, da bi nasitili kolikor mogoče hitro svoj lačni želodec. Tudi druge radi povabijo k obedu; zamorci so namreč darežljivi in gostoljubni. To je pač njihova najlepša lastnost. Tudi zadnji košček delijo s svojim bližnjim. Za okrepčilo, posebno za bolnike, prinesejo otroci še veliko poljskih pridelkov. Toda ker je bilo v preteklem letu jako malo dežja, je bilo veliko pomanjkanje glede novih poljskih pridelkov in zato trpijo zelo mnogi zamorci vsled kurdeja (bolezen). Žalosten je položaj takega domačina, ako se ta bolezen razvija dalje. Pokaže se rana za rano in ne pomaga niti še tako skrbno zdravljenje.

Pojdimo dalje po brodarnici. Ko smo prišli do prvega pontoka, vprašala sem staro žensko, ki je sedela pred pontokom pri ognju: „Si ti bolna?“ Odgovorila je v jeziku Hererov: „Jaz ne, toda moj otrok.“ Vprašala sem jo, če je Herero in kot odgovor mi je pokazala mali pokvečen prst na levi roki. Kafri imajo namreč navado, da ločijo malim otrokom prvi ud malega prsta. Herero pa zopet imajo to navado, da izpilijo nekaj prednjih zob. Toda vse te šege so danes že odpravljene. „Jezik Hererov,“ nadaljevala je starka, „sem ohranila, ker sem bila v svoji mladosti v sužnosti pri Herero.“ Vstopila sem v pontok. Tu je ležal deček, kakih 10 let star, katerega je povozil voz in je imel globoko rano na nogi. Bila je s pepelom potresena in z umazano junjo obvezana. Umila sem rano, jo skoro vsak dan nanovo obvezala, in sedaj je očitvidno hitro celila.

V drugem pontoku zopet je ležal na tleh bolan mož. Dva meseca že je trpel v tem bednem stanju. Zastonj je iskal pomoči pri črnem zdravniku, ki stanuje v njegovi bližini. Z božjo pomočjo se mi je kmalu posrečilo ga toliko spraviti na noge, da je lahko delal. Pagan Savel je bil zvest svoji obljubi, prihajal je pridno k pouku iz krščanskega nauka in je postal s celo svojo družino najgorečnejši katoličan. — Dalje nas je peljala pot k triletnemu otroku, katerega je lomil krč. Gotovo so mu tuberkli udarili na možgane, kajti že dalje časa so se prikazovala znamenja te bolezni. V četrtem pontoku je ležal otrok, ki je bil skoro docela ožgan, v petem se je zopet naselila mrzlica itd. Vsi vzdihujejo, kličejo na pomoč, kakor da bi mislili, da zna sestra čudeže delati. Med boleznijo obljubijo mnogi, da hočejo, ko bodo ozdraveli, obiskovati pouk in pristopiti h katoliški Cerkvi. To je najlepša zahvala, katero morejo izkazati svojemu Stvarniku in Odrešeniku, da jim je podelil ljubo zdravje.

Končati hočem in marsikatere druge dogodke ob drugi priliki našteti. Ako je ta ali oni bralec ali bralka pripravljen podpirati misijonsko postojanko Usakos, temu kličem že sedaj prisrčni: „Bog povrni!“

Misijonski dopisi.

Poslovilni pozdrav Zambesi-misijonarja.

Našim bralcem tako dobro znani dolgoletni predstojnik Zambesi-misijona, p. Hiller, je poslal 4. grudna pr. l. iz Vratislave, kjer je sedaj njegovo stalno bivališče, naši generalni voditeljici sledeče „poslovilno pismo“, kojega njegovi prijatelji ne bodo brali brez ginjenosti in vzpodbude.

„Moja usoda je torej odločena. Moji predstojniki so sklenili obdržati me v Evropi, ker sem prestar in poleg tega ne popolnoma zdrav. Najboljše je, vdati se popolnoma v božjo voljo. Domotožje po Afriki se me mnogokrat loti zelo hudo. Ločim se torej od misijona, kjer me je Bog tako čudežno vodil in mnogo let varoval in mi dal nazadnje še tolažbo, da niso misijoni izgubljeni, in so celo v boljšem stanju, kot so bili poprej. Naj tedaj očetje Božje besede prav mnogo koristijo in žanjejo obilo tolažbe, koji se moram jaz odpovedati!

Zanašalo se je vse na božje Srce Jezusovo, in le moči božjega Srca Jezusovega se imamo zahvaliti, da ni vse pokončano in v zemljo in tla poteptano. V obljubah božjega Srca blaženi Marjeti Alakok ni nikakršnih prevar; čudežne stvari sem izkusil v svojem dolgem življenju v Afriki. Iz tisoč nevarnosti na suhem in na morju, iz vseh preganjanj, vseh bolezni, celo zastrupljenj sem odšel zmagonosno po varstvu božjega Srca Jezusovega. Bodi mu zato hvala, čast in slava! In kar se tiče gmotne pomoči, tudi tu je vedelo božje Srce za izhod. Ustanovilo je Družbo Sv. Petra Klaverja. Dalo je mater afrikanskim misijonom, na kojoj se je misijonar v stiski lahko obrnil celo leto in vsak poljubni dan. Tu se ni glasilo: „Ja, darovi so razdeljeni; morate čakati do prihodnjega leta.“ Dobra mati ve sveta vsako uro, da pomaga svojim otrokom. Nikdar bi ne mogel izvršiti podjetij, niti se jih upal lotiti, ako bi ne vedel, da bjejejo tam v Evropi za nas dobra srca, ki stavijo celo življenje noč in dan vse svoje moči in talente, da bi povsod pomagala s podporami in pospeševala vsa dejanja misijonarjev.

Bodi hvala božjemu Srcu na vekov veke za tako krasno iznajdbo družbe! Odrešenik jo je izmislil in pripravil toliko so-

delavk, sodalk, zunanjih članov, pospeševalcev in pospeševalk, da bi izvršil načrt. Podeli jim vsem Bog krono večne slave v nebesih za vsa ta dejanja!

Mesto, za katero sem bil že imenovan, je prevzel p. Baecher, ki je izurjen in goreč misijonar. Prosim, da mu izkazuje isto zaupanje in pomoč, ki ste jo izkazovali meni. Tudi vsem svojim dobrotnikom se zahvaljujem iz celega srca. Naj bi vsi na velikem sodnjem dnevu slišali tolažbepolne besede iz ust Odrešenikovih: „Bil sem nag, in vi ste me oblekli; bil sem lačen, in vi ste me nasitili“ itd. v mojih črnih bratih. Zatorej prosim vse, da poklonite svoje dobrotne darove preč. p. Baecherju, ki ravno ustanavlja novi misijon in je že otvoril šolo za katehiste.

Priporočam se Vaši in molitvi družbe

Vaš vdani služabnik v Kristusu

P. Janez Hiller.“

Smrt starejšine misijonarjev Gallas dežel.

Prečastiti gospod škof Jarousseau, O. Cap., nam pošilja žalostno vest o smrti preč. p. Joahima.

„Umril je v starosti še ne 60 let, kojih 32 je preživel kot misijonar v Gallas deželah. Bil je starejšina misijonarjev vikariata in je storil, kot vzoren redovnik in resnično apostolski misijonar, neizrekljivo dosti dobrega. Mnogoštevilen je trop novokrščencev, ki se imajo njemu zahvaliti za sveti krst, in njegov spomin bode ostal pri njih neizbrisen. Njegove pridige v etiopskem jeziku so bile vobče priljubljene, obvladal je popolnoma ta jezik, medtem ko so njegove občudovanja vredne kreposti delale še večji vtis na duše. Mnogo solz je poteklo za njim in v bridki boli spremeljali so ga do groba.

P. Joahim, po rodu Španjolec, je zagledal luč sveta 30. prosinca 1853 v Bocequillas v provinci Segovia. — Podlegel je potuhnjeni mrzlici 26. listopada 1912, ko si je nakopal pri obisku nekega starega, nevarno bolnega katehista.“

Priporočamo blagega rajnkega pobožni molitvi naših dragih bralcev in prosimo posebno duhovnike, da se ga pri daritvi svete maše tiho spominjajo.

Misijonsko delo v Ugandi.

(Piše o. Švemaker iz misijonske družbe svetega Jožefa.)

Kraljestvo Uganda, katerega južni večji del stoji pod varstvom „Belih bratov“, severni pa spada k apostolskemu vikariatu Zgornji Nil, bo bržkone kmalu štelo 200.000 katoličanov. Čeprav je to še misijonska dežela v pravem pomenu, je vendar krščanski vpliv že močno prodril v ljudske mase. V vsaki vasi so katoličani zastopani, in ob nedeljah ne morejo vsekakor male — le premale — cerkve sprejeti velike množice pobožnih. Vsakokrat jih je na stotine pri spovedi in obhajilu. Vsak mesec pride nekaj tucatov parov k poroki in ne mine praznik, da ne bi prinesli kakega otroka h krstu. Na cestah in potih, na sejnih in v nasadih zadeneš na kristjane z njihovimi rožnimi vencii, svetinjcami in križci kot javnim znakom okoli vratu. Katoliška Cerkev uživa ugled in njeni duhovniki so zelo spoštovani in čislani.

Toda pretežna še ni krščanska stranka; najdejo se pagani vsepovsod in skoro korak za korakom se moraš spomniti, da pač Uganda še ni čisto krščanska. Vsled lepe množice novih izpreobrnjencev se misijonsko delo v Ugandi nekoliko razlikuje od drugih krajev. V krajih namreč, ki so večinoma paganski, imajo misijonarji veliko večje okrožje na skrbi. Misijon Kamuli v pokrajini Usogo n. pr. ima tak obseg kakor šest naših postaj v kraljestvu Uganda skupaj, in misijon Budaka v deželi Bukédi je še večji kakor tri večje misijonske postaje v Usogi. Čim večji pa je delokrog, tem dalje trajajo potovanja. Misijonar se pri tem večinoma ukvarja s katehumeni in pagani. Sklepa prijateljstva, deli mala darila, izkuša otroke pregovoriti, naj pridejo v glavno postajo k pouku, se trudi za naklonjenost poglavarjev in se ogleda za pripravnim krajem, kjer bi se dala postaviti kapela ali katehumenat. Slednjič spove duhovnik tisto peščico kristjanov, ki je tam, — najde kaka dva ali tri, redko pa več ko deset — in jih obhaja, nakar zopet prime za popotno palico.

V Ugandi je to drugače. Če pride misijonar v kako vas, hitijo kristjani v velikih trumah skupaj in ga obkrožijo. Treba jih je spovedati 50, 60, celo po sto in se v prvi vrsti posvetiti že krščenim.

Na kaj moramo v Ugandi posebno paziti? Predvsem na nevarnost mešanih zakonov. Naši katoličani živijo razkropljeni med pagani, mohamedanci in protestanti, in iz tega vzroka se mešani zakoni ne dajo zmeraj preprečiti. K sreči velja tu kakor drugod pametno pravilo, da se v tem oziru nič ne popusti in ne da nobenih oprostitev. Tej okoliščini se imamo zahvaliti, da to zlo dozdej še ni preveč razširjeno.

Veliko skrb zahtevajo nadalje krščeni otroci, naj imajo katoliške ali paganske ali protestantovske starše. Mnogo izmed njih živi 5—6 ur proč od misijonske postaje in večkrat stane velike žrtve in vso zgovornost, da prihajajo v misijonsko postajo, kjer lahko dobijo krščanski pouk, kar je neobhodno potrebno in se mora zgoditi za vsako ceno, če naj rastejo v katoliški veri in ostanejo udje Cerkve božje.

Kolikor ima misijonar v Ugandi poleg takih in enakih opravil še časa in priložnosti, izkušša seveda tudi na pagane vplivati. Tukaj v Namiliangu se jih zdaj nad sto poučuje in pravi pravila na sprejem svetega krsta in nekaj podobnega se lahko vidi več ali manj v vseh misijonskih postajah Ugande. Izpreobračanje tu povsod dobro napreduje, tako da moremo reči, Uganda je na dobrem potu, da postane krščanska dežela. Da pa se bo prej še marsikak vzdih slišal, da bo tekla mnoga potna sraga in da bo več ko eden oznanjevalec vere podlegel velikim naporom in težavam, preden pride zaželjeni dan, o tem se tudi pisec teh vrst nikakor noče varati. Očetovska božja skrb bo vse obrnila tako, kakor je najboljše!

Kratka misijonska poročila.

Zidanje cerkve na postaji Sv. Avguštin pri Nairobi (Sansibar). P. Horber, C. S. Sp., piše o tem 10. listopada 1912: „Kljub trinajstletnemu obstanku nima misijon nobene prave cerkve in mi mislimo iz resnično resnih vzrokov postaviti pravilno kapelo ali cerkev. Enkrat bi se morala sedanja začasna kapela, ki je mnogo premajhna, popolnoma prezidati; saj nima niti stropa, niti oboka, niti tlaka. Drugi vzrok, ki nas sili k hitremu zidanju, je, da radi mnogih podjetij, stavb in nasadov Evropejcev število domačih delavcev vedno bolj pojema, njih plača pa se vedno bolj viša. Zidanje nas bo tem več stalo, čimdalje bomo odlašali. Sklenili smo torej začeti z zidanjem še v teh mesecih. Hranimo, kolikor je mogoče, in stavimo vse svoje upanje v božjo pre-

vidnost, ki nam bo, na le njej znan način, gotovo pomagala . . .“

Misijoni na portug. Kongu. P. Magelhaes, C. S. Sp., piše 13. listopada 1912 iz Landane naši gospe generalni voditeljici: „Misijoni na Spodnjem Kongu se zopet po stari navadi razvijajo, ker nam nove naredbe momentano puščajo precej prosto roko. Pregarjanje v Cabindi je prenehalo in tih mir se je zopet nastanil. Misijon se s tem okorišča, da popravi podjetju prizadeto škodo in dalje razširi misijonsko delovanje. Po takihregarjanjih oživi zmerom vse polno navdušenja na novo. A kljub temu ne smemo biti popolnoma optimisti, kajti premnogokaj se je izpremenilo, odkar se je vpejlala republika. Prvič nimamo pri najvišji oblasti, ki nam ni sicer naravnost sovražna, več one opore ko

nekdaj, in potem ne goji več črnc napram odposlancem vere onega spoštovanja ko prej, ako vidi kaj takega; kajti duh rojakov je postal čisto drugačen od onega, ki smo ga našli pred tremi leti. Preosnove so mogočno vplivale nanje. Lotila se

jih je ljubezen do neodvisnosti; povsod se sliši ta žalostinka. Posebno se kaže ta duh pri onih, ki občujejo z belci; nasprotno pa so ohranili zamorci, ki so bolj v notranjščini dežele, svojo preprostost in spoštovanje napram misijonarju."

Poročila propagande.

Pred kratkim je razdelila sveta stolica velikanski Nyassa-vikariat v dva apostolska vikariata. Mejo med obema tvori črta, ki se razprostira poševno od severo-vzhoda proti jugozahodu in se končuje v raztočju obeh rečnih kotlin Cambezija in Konga. Eden vikariat je dobil svoje prvotno ime „Apostolski vikariat Nyassa“ in obsega ozemlje, ki se razprostira ob jezeru istega imena. Uprava ostane v rokah škofa Guillemé. Ostalo bode dobilo ime po jezeru „Bangweolo“, ki se nahaja v vikariatskem ozemlju. Preč. p. Larue je bil imenovan apostolskim vikarjem z naslovom škofa v Tebourba. Rojen 12. rožnika 1865 v Saint-Christophe (Sv. Krištof) v škofiji Autun, vstopil je leta 1887. v društvo Belih očetov. Po prejemu mašniškega posvečenja deloval je pri Sv. Ani v Jeruzalemu in potem v Binzonu do leta 1902. Potem so ga poslali v Nyasso, kjer posvečuje še do danes svoje moči tamošnjim misijonom.

Zapiški Družbe sv. Petra Klaverja.

Rim, 3. svečana. Obisk najprečastitejšega škofa Aleksandra Le Roy, generalnega predstojnika očetov Svetega Duha, ki mimogrede bivajo v Rimu. V njihovem spremstvu nahaja se novi koadjutor apostolskega vikariata v Gabunu, msgr. Martrou, ki je sklenil, da bode marljiv dopisovalec „Odmeva iz Afrike“, v upanju, da bode obrnil dejansko pozornost naših bralcev na svoj pomoči potreben misijon. Msgr. je prejel 24. svečana, na praznik svetega apostola Matije, v stolnici Saint-Flour, v svoji domovini, od svojega škofa msgra. Lecoeur sveto škofovsko posvečenje.

Solnograd, 16. svečana. Misijonska slavnost. Ob pol 11. uri dopoldne je bila zelo dobro obiskana pridiga, ki jo je imel v stolnici preč. p. Mihael Hoffmann, S. I., vodja

Kanisianuma v Inomostu. Popoldne ob 4. uri je bilo misijonsko zborovanje v veliki dvorani zdravilišča, predsedoval je škof dr. Ign. Rieder. Dvorana je bila natlačena in počastili so zborovanje Nj. prevzvišenost preč. gospod kardinal, knez in nadškof solnograški dr. Jan. Katschthaler, kakor tudi Njena ces. in kr. visokost gospa nadvojvodinja Alice Toskanska in Nj. ekscelenca gospod deželni predsednik grof Schaffgotsch s sinom in hčerkami. Istotako je prišla vsa preč. mestna duhovščina in mnogi zastopniki svetne in redovne duhovščine iz okolice.

Po uvodni pesmi, ki so jo proizvajali gospodje gojenci z velikim uspehom, je otvoril zborovanje preč. gospod pomožni škof dr. Rieder po pristrčnem pozdravu navzočih. Vzpodbujal je k pridnemu sodelovanju na misijonskem podjetju za zveličanje duš. Nato je nastopil, od navzočih burno pozdravljen preč. p. M. Hoffmann, S. I., in opisoval v času jako primernih besedah delovanje družbe, ki jo je imenoval »vojnopripravljalni zavod« za duševne pohode Kristusovih vojakov in pri kateri bi lahko vsi sodelovali na najrazličnejše načine.

Potem je sledila predstava s svetlopisi iz Afrike, ki jih je tolmačil preč. gospod profesor Matija Gautsch.

Nj. eminenca preč. gospod kardinal je govoril še h koncu priporočilne besede na goreče misijonsko delovanje zborovalcem in podelil svoj nadpastirski blagoslov. S petjem »misijonske pesmice Srca Jezusovega« se je krasno zborovanje vredno zaključilo.

Popolni odpustek,

ki ga lahko dobijo udje Družbe sv. Petra Klaverja meseca vel. travna.

1. velikega travna, na praznik sv. apostolov Filipa in Jakoba.

11. velikega travna, na binkoštni praznik.

Pogoji: Vreden prejem zakramenta sv. pokore in presv. Rešnjega Telesa, obiskanje cerkve in molitev po namenu sv. očeta za razširjanje sv. vere.

Ponatis člankov iz „Odmeva iz Afrike“ ni dovoljen, ponatis misijonskih pisem in poročil le z natančnim podatkom virov.

Skupna vsota vseh za Odmev došlih darov v mesecu svečanu 623 K 65 v.

Darovi

od dne 1. do 28. svečana 1913.

Za afriške misijone: N. N. 50 v, Leben M. 8 K 50 v, N. N. 1 K, Šervicelj J. 1 K, Fedran U. 3 K, preč. g. župnik Sila I. 1 K, Mrak F. 2 K, po preč. g. rektorju Köster 86 v, preč. g. Logar 1 K, Gaser D. 1 K 20 v, preč. g. Pučnik A. 8 K 50 v, Vukic F. 4 K 50 v, Plaš U. 1 K, Adlasnik K. 1 K, Ogris M. 1 K, Dijak M. 1 K, Kopajnik J. 1 K, Male B. 10 K, Koren S. 10 K 90 v, preč. g. župnik Kutnar I. 1 K, Lipovec F. 5 K 50 v, Koman H. 1 K, Satler M. 1 K, preč. g. K. Gnidovec 5 K, Vodusek J. 1 K, Vodusek M. 1 K 50 v, Gradišnik M. 1 K, Bajec T. 2 K, Zrnc F. 3 K, Cadež N. 1 K, Vogel M. 6 K 50 v, Pečolar J. 50 v, preč. g. Bambič J. 2 K, Škarja A. 1 K, Čik F. 3 K, po nabiralniku 1 K 73 v, Beranič T. 1 K 20 v, Šramel L. 1 K, Frangež T. 1 K, Pungartnik F. 1 K, Šramel L. 4 K, Bežjak S. 1 K, Frangež T. 2 K, Kastelic M. 10 K, po Jenčič J. 23 K 60 v, Vilhar J. 2 K.

Za sv. maše: Poženel M. 16 K 10 v, Dolžan M. 2 K, N. N. 2 K, Rebol M. 50 K, Jenčič 18 K 20 v.

Za stradajoče: Černič J. 16 K, preč. g. Bambič J. 2 K.

Za gobovce: Preč. g. župnik Zanchi I. 50 v.

Za odkup sužnjev in botrinski darovi: Pačsteber J. 12 K, Černič I. botrinski dar za deklico na ime Marija 24 K, N. N. botrinski dar za dečka na ime Stefan 30 K.

Za kruh sv. Antona: N. N. 50 v, po nabiralniku 1 K 90 v, preč. g. župnik Zanchi I. 50 v, Frangež T. 1 K 20 v, Dolžan M. 4 K, Zuodar R. 2 K, Peternel H. 1 K, po Ravnik M. 2 K, Štamcer A. 1 K, po Žnidaršič J. 5 K 10 v, Čuček M. 2 K 60 v, Bassa M. 1 K, Blažič J. 2 K, Kožel J. 2 K, Rosulnik M. 2 K, Zihrl K. 1 K, Burgar J. 1 K, po Male M. nabrano 15 K, Fajdiga I. 2 K, Jenčič J. 2 K, Razbornik M. 1 K, Bajec T. 1 K 50 v, Matičič A. 2 K, Anderwald A. 1 K, N. N. 2 K, N. N. 60 v, po Lovšin F. 3 K, po Sodja N. 50 v, dekliska Marijina družba v I. 2 K, Eših J. 4 K 60 v, Supan H. 1 K po Volavc M. 2 K, preč. g. župnik Koprivec P. 1 K 50 v.

Za Klaverjev vinar: Petriček 46 v, nabrano po Žnidaršič J. 1 K 90 v, Šturm G. 10 K, Male M. 9 K, Likon I. 4 K, Petrič K. 8 K, Pečolar 2 K 40 v, Sodja N. 1 K, Slavec 1 K, po Račič J. nabrano v tobačni tovarni 3 K.

Za mašno zvezo: Poslano v Ljubljano od posameznih udov: 10 K; nabrano po: Zobec 3 K, po Dokl R. 11 K, Klemenčič J. 3 K, Berantič T. 41 K, Starec M. 2 K, Petrič K. 18 K, Gradišnik M. 4 K, Lovšin F. 3 K, po dekliski Marijini družbi v I. 4 K.

Za misijonsko zvezo: Grebenc M. 50 v, preč. g. župnik Zanchi 50 v, Göbel A. 1 K, Pečolar J. 50 v, preč. g. Drolc M. 2 K, Kavčič T. in Šmigovec C. nabrali 32 K.

Za cerkev v Abidjanu: Kostanjevec M. 5 K, Hribar F. 2 K.

Za cerkev Lurške Matere Božje: Cadež Neža 3 K.

Za Klaverjevo družbo: Mišič A. 1 K.

Podporniški prispevki: Preč. g. župnik Kušar F. 4 K, Dolžan M. 2 K, Starec M. 4 K, Ravnik M. 2 K, Rozman H. 2 K, Torkar T. 2 K, Kodal M. 2 K, Paulič A. 2 K, Šnabl El. 2 K, Žibret M. in N. 4 K, preč. g. župnik M. Krejči 10 K, Vogl M. 2 K, Supan H. 2 K, Čojer N. 2 K, Pečolar J. 2 K, Vodopivec T. 3 K 50 v.

Skupna vsota 623 K 65 vinarjev.

Poslano v predmetih: Od več oseb: rabljene znamke; Hribar F.: obleke in znamke.

Pregled knjig iz peresa generalne voditeljice Družbe sv. Petra Klaverja grofice M. T. Ledóchowske.

Pomoč za Afriko.

Apostolstvo Marijinih kongregacij
z ozirom na poganske misijone.

Škapulir sužnja.

Povest o srebrnjaku, ki bi bil rad šel v Afriko.

Dalje priporočamo vsem našim častitim podpornikom in bralcem:

Breve ali Poslanica

ki so jo **sv. oče Pij X.** blagovolili poslati **Družbi sv. Petra Klaverja** za afrikanske misijone, ki je pravkar izšla v slovenskem jeziku.

Naloga katoliških žen

v apostolskem delovanju. Priobčil nekdanji misijonar v Afriki.

Cena vsaki brošuri 10 vinarjev. Naroča se pod naslovom: **Filialka Družbe sv. Petra Klaverja, Ljubljana**, Pred škofijo števil. 8, II. nadstropje; **Trst**, via dell'Annunziata 1.